

REPRESENTATIVE PLACES OF ROMANIAN LITERARY BOHEMIA: CAPȘA

Lidia Claudia Fodor, PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca, Baia Mare Northern University Centre

Abstract: The text outlines the image of one of the most representative places for interwar Romanian literary bohemians. Being located downtown, at the junction of Calea Victoriei street and Edgar Quinet street, Capsa is of essential reference for the bohemians all over the country, gathering people of various domains. Writers, painters, sculptors, teachers, journalists, officials and artists for whom Capsa becomes a vital place, could be met at the café's tables.

Over the years, the café undergoes a series of transformations and thus becomes a true landmark of Romanian cultural life, while reading and writing are essential in order to be accepted at Capsa. Being the scholars and creators' favourite place, Capsa attracts more people, from well-known writers to future writers, it becomes known both in the rural world and abroad, being associated with Faiot restaurant, café Flonari in Venice and hotel Sacher in Vienna.

Political events escape control and the aftermath of World War II gradually extinguish the glory of the café that first turns into a restaurant, then a luxurious confectioner, eliminating the artistic clientele with weaker financial situation from start. In addition, artists are divided between the Athénée Palace, Nestor confectioner and Café de la Paix, while social and political circumstances are unfavorable to many famous writers who are arrested, convicted or banned from editing volumes or publishing in journals.

Keywords: literary bohemians, Capsa, , the café, artists, Romanian cultural life

Unul dintre cele mai celebre locuri ale Bucureștiului, Capșa, rezistă timpurilor și își păstrează profilul extrem de multă vreme, considerată fiind de Paul Morand¹ „inima orașului din punct de vedere topografic și moral. Capșa înseamnă patru lucruri în același timp: un hotel, o cofetărie, un restaurant și o cafenea [...]. E un stil, o tradiție, un obicei, un organ un decor, o sală a Pașilor Pierduți, un monument și o cocardă, această Capșa [...]. Capșa este un loc «foarte civilizată» ar spune românii. Capșa este timpanul acestei mari urechi care e Bucureștiul, oraș al zvonurilor”. Capșa face parte din rândul cofetăriilor celebre ale Bucureștiului, Nestor, Zamfirescu, La Palat, însă se distinge de acestea prin bomboanele deosebite și ciocolata savuroasă, cunoscute în întreaga Europă, ambalate în casete speciale, fin creionate de Nicolae Vatamanu². Astfel aceasta are „27 cm lungime, 17 cm lățime, 11 cm înălțime. Un dublu fir de metal, bine îngropat în abanos, îi împodobește capacul cu un chenar, iar în mijloc se găsește un ecuson metalic. Alt fir simplu metalic formează cadrul feței anterioare. Stă pe patru butoane. Se încheie cu o cheiță legată cu o fundă roșie. Solid lucrată, este sobră, dar frumoasă. Surpriza casetei apare doar când îi ridici capacul. Fiindcă pe dinăuntru acesta este dublat de o oglindă, cam aburită de anii care s-au scurs. O dublă draperie

¹ Paul Morand, **București**, Editura Echinoc, Cluj, 2000, p. 152

² Nicolae Vatamanu, **Odinioară, în București**, Editura Eminescu, București, 1975, p. 138

de pânză roșie, strânsă în cordane și alta, ripsată și dispusă în arcadă dublă, încadrează oglinda lateral și deasupra. Un șirag roșu de inele brodate mărginește arcadele”.

Aflată la intersecția Căii Victoriei cu strada Edgar Quinet, Capșa este înființată de către frații cu același nume (Anton, Vasile, Constantin și Grigore), care ridică meșteșugul cofetăriei la nivel de artă și „timp de șaptezeci și cinci de ani a fost mai mult decât un hotel, o cofetărie sau o cafenea, a fost, într-un fel, buricul țării și cronică ei vie”³, detestând cel mai mult prostia. Deschisă inițial de doi dintre frați, Vasile Capșa, care a învățat meserie timp de 10 ani la Constantin Lefteru (în alte variante, Alexandru Elefterescu) și Anton (acesta a renunțat la slujba pe care o avea la Vistierie), în Hanul Damari de pe Podul Mogoșoaiei, vizavi de mănăstirea Zlătari, cofetăria se mută la 26 octombrie 1856 în casele lui Vasile Paapa, la Castrișoaia, unde își va desfășura activitatea până la războiul din Crimeea, când Vasile Capșa își încearcă și în alt fel destinul. Hotărât să-și asigure un trai mai bun, acesta pleacă spre Sevastopol cu diferite sortimente de mâncare (afumături din carne de porc, șunci, cașcaval, pâine etc.), dar căldura mare îi alterează produsele și pierde aproape totul. Se întoarce spre casă prin Bulgaria și uimit de rodnicia naturii, se oprește o vreme, hotărât să-și recupereze pierderea anterioară. Astfel, va vinde oamenilor de acolo diverse sortimente de dulciuri, de la dulcețuri, șerbeturi, compoturi, fondante, la cozonaci, prăjituri, înghețate, pișcoturi sau nuga.

În 1855 se asociază cel de-al treilea frate, Constantin, care a învățat meserie de la ei timp de opt ani. În 1859 frații Capșa mai deschid un spațiu și în Craiova, în casa lui Hagi Tudorache, dar succesul se lasă așteptat, doi dintre frați retrăgându-se, Anton în 1865 iar Constantin în 1867. Istoria Capșei nu ia sfârșit. Cel care o aduce pe culmile succesului este Grigore, care învață tainele cofetăriei de la fratele său, Vasile. În plus, la cincisprezece ani, la 1856, acesta a avut șansa să se specializeze la Paris, la unul dintre cei mai renumiți patiseri, Boissier, de la care a deprins toate secretele domeniului, devenind un adevărat maestru al preparării dulcețurilor, lichiorurilor, siropurilor sau al fructelor cu rachiu. Ca urmare, el are curajul să-și expună produsele la o mare Expoziție Internațională, fiind singurul străin care a avut acest curaj. Momentul este unul de glorie supremă, însăși împărăteasa Eugenia este impresionată de gustul deosebit al produselor sale, promițându-i să-l facă furnizor al curții imperiale. În 1868 se asociază cu singurul frate care a mai rămas să țină frâiele cofetăriei, Vasile, noua cofetărie numindu-se „La doi frați, Constantin și Grigore Capșa”. Din 1872 singurul proprietar rămâne Grigore Capșa, care, dorind să fie printre cei mai buni cofetari europeni, aduce specialiști cu experiență, pentru ca din 1891 să deschidă și spațiul pentru consum, care ulterior va deveni celebra cafenea.

Lumea boemei bucureștene este atrasă ca un magnet de inedita cafenea, a cărei imagine o creionează și Vlaicu Bârna⁴: „În lungul pereților cafenelei Capșa se aflau canapele plușate, în fața lor mese de lemn de fag lustruit, iar pe cealaltă parte scaune. Pe mese, scrumiere adânci, dreptunghiulare din tablă de alamă. Consumația de bază era șvarțul, preparat de origine germană, servit în vechile localuri, și a cărui vogă a ținut până la cel de-al doilea război mondial. Era consumația cea mai ieftină, cea mai accesibilă pungilor boemei literare, dar ea reprezenta blazonul breslei și, în același timp consemnul ei democratic, pentru că șvarț consumau și maeștrii când descindeau aici. Se mai servea cafea turcească și filtru, cafea cu lapte și capuținer. După orele 11 dimineața se putea comanda pateuri calde și lângă ele un șpriț sau o țuică”. Mai mult de atât, autorul redă și o rețetă a șvarțului, deținută chiar de la unul dintre băieții ce serveau la cafenea în ultimii ei ani, Niculae, Niță și Bârsan. Acesta din urmă dezvăluie faptul că „șvarțul se prepara în cantitate mare, o singură dată pe zi, dimineața, într-un vas de zece sau cincisprezece litri. În apa care fierbea în acel vas se punea o cantitate

³ Gheorghe Crutzescu, *Podul Mogoșoaia – Povestea unei străzi*, Editura Meridiane, București, 1986, p. 127

⁴ Vlaicu Bârna, *Între Capșa și Corso*, Editura Albatros, București, 2005, p. 8

corespunzătoare de cafea măcinată mare, ca pentru filtru, și tot atâta cicoare. Această fiertură luată de pe foc și strecurată era șvarțul. Se ducea la masă caldă, într-o cupă de metal alb, cu un design specific, imitat după cele din cafenelele Vienei, având alături, pe tavă, ceașca albastră de cobalt cu lingurița, bucățelele de zahăr cubic și paharul cu apă rece”⁵.

În ceea ce privește lumea care se perinda pe la Capșa, acesta era destul de diversă, autohtonă, dar și străină, adunată la un loc pentru a savura atât bârfele, cât și șvarțul specific, pentru a vorbi sau pentru a fi ascultată. Ca urmare, Capșa devine echivalentul unui adevărat loc de muncă pentru mulți care o frecventau, un reper veritabil al vieții culturale românești în care se citea și chiar se scria, un spațiu cu un farmec aparte în care muzele aduceau de cele mai multe ori scriitorilor eliberarea deplină, mai ales că „numai cafeaua urzește dificila pânză de păianjen a gloriei. Scara de mătase pe care poți să urci, sau de pe care poate să-ți lunece piciorul în gol, e la discreția ei. Din cafeaua am văzut ridicându-se miniștri, mari industriași, bancheri, profesori universitari, directori de gazetă... Totul este să știi când s-o abandonezi...”⁶.

Primul război mondial aduce importante schimbări în viața Capșei deoarece evenimentele dramatice au reușit să schimbe generațiile care vor impune localului un caracter exclusiv literar. Începe acum o altă etapă mai interesantă, impregnată de poveștile scriitorilor, artiștilor și publiciștilor, care încearcă să recomună atmosfera prietenească prielnică relaționării dar și comunicării spirituale. Astfel Capșa devine localul cărturarilor și al creatorilor, „laboratorul în care se discutau, se diagnosticau și se plămădeau toate combinațiile politice de la ordinea zilei; în această cafeaua se ticluiau până și listele ministeriale, după fiecare criză de guvern”⁷; e un reper spre care toate drumurile converg mai devreme sau mai târziu, un loc într-o continuă efervescentă, un spațiu literar în care „dialogurile se încingeau de la o masă la alta peste capul tău; jocul dinamic, virulent al opiniilor se încrucișa în toată voia, cu exuberanță. Polemica, diatriba, snoava piperată și atacul, viclean pregătit sau spontan, evoluau pe scena îngustă dar tumultoasă. Adică o exersare, cu causticitate a floretelor, dezbaterile decurgând în libertate deplină, mediul fiindu-le propice, deoarece ne aflam într-o cafeaua”⁸.

Cu toate acestea, imaginea Capșei este diferit receptată de-a lungul timpului. Ca urmare apar două tipuri de atitudini, prima se referă la aspectul pozitiv al localului din viziunea bucureștenilor, iar a doua se referă la cel negativ, receptat astfel de către provinciali, în viziunea cărora Capșa aduna nu talentele, ci scriitorii și artiștii ratați. Ziarele vremii surprind articole violente la adresa capșiştilor, celebru fiind articolul unui ieșean aflat sub pseudonimul XY, publicat în revista *Lumea* din 1925, care nega cu vehemență orice valoare a celor care frecventau Capșa după război, acuzându-i de lipsă de patriotism și cosmopolitism. La vocea ieșeanului reacționează dur unul dintre clienții fideli ai cafelei, Tudor Arghezi⁹, care publică în aceeași revistă, numărul 21, articolul intitulat „Capșa și capșismul” (29 martie 1925): „Provincialul crede că la Capșa face purici orișicine. Trebuie rezistență și spirit. Mesele sunt alăturate, localul e mic și toată lumea stă pe canapeaua lungă de pluș. Capșa e un parlament universal. Cine vrea să devie capșist trebuie să fie, cum se zice la Brașov, zolid. El sosește, ia o cafea, intră în vorbă cu un capșist înveterat și a doua oară nu mai dă pe la Capșa; fie că se abține definitiv, fie că răsufală într-o zi printr-o revistă. Urechile aud, mintea rostește și ești clasat definitiv, iar zincul în lexicon, la litera z. Capșistul e un individ inteligent și primejdios și critica reală se face la Capșa, nu în presa literară. Dacă ești prost la Capșa, este imposibil să fii inteligent altundeva, măcar în scris ”.

⁵ Vlaicu Bârna, *op. cit.*, pp. 198-199

⁶ Neagu Rădulescu, *Turnul Babel*, Editura Saeculum I.O., București, 1999, p. 32

⁷ Victor Bilciurescu, *București și bucureșteni de ieri și de azi*, Editura Paideia, București, 2003, p. 159

⁸ Camil Baltazar, *Evocări și dialoguri literare*, Editura Minerva, București, 1974, p. 186-187

⁹ Tudor Arghezi, „Capșa și capșismul”, în *Lumea*, an I, nr 21, 29 martie 1925

În perioada interbelică - notează Nicholas Buda - „Capșa este inima orașului topografic și moral: Capșa este timpanul acestei mari urechi care sunt Bucureștii” spunea Paul Morand, ambasadorul de atunci al Franței în România¹⁰. De altfel, Capșa atrăgea atât talentele consacrate, cât și cele în devenire, unul dintre localurile cele mai celebre care avea menirea de a promova adevăratele talente, devenind chiar o definiție a cafelei literare românești prin versurile poetului Nicolae Crevedia:

„La Capșa, unde vin toți seniorii,
Local cu două mari despărțituri,
Într-una se mănâncă prăjituri,
Într-alta se mănâncă... scriitorii.”

Cafeneaua devine tot mai cunoscută, astfel că ea devine un punct de reper și în lumea rurală sau în afara granițelor țării, de aceea „a te duce la Capșa era pentru țăranul transilvan sinonim cu a reprezenta elita bucureșteană, abilitatea politică și tactul diplomatic, a te purta bine în lume [...]. A te duce la Capșa, a face parte dintr’o aristocrație a averii și a spiritului, a fi boier purtat pe la Paris, în sfârșit a putea înfrunta oricând prin distincția manierelor și strălucirea minții, pe străinul civilizată, pretentios”¹¹. În acest sens trebuie amintite și articolul unui ziarist francez din revista *Marianne*, despre care amintește și George Crutzesco, Capșa asociată cu localurile de prestigiu ale Europei, precum restaurantul Faiot, cofetăria Rumpel-Meyer, cafeneaua Flonari din Veneția și hotelul Sacher din Viena, devenind astfel un adevărat reper al vremii.

Imaginea unei zile la Capșa este conturată fin de Bogdan Amaru în articolul „Cafenea cu genii și tutun” publicat în *Vremea* în 1935 și preluată de Florentin Popescu¹²: „foarte aproape de masa politicianilor zărim numaidecât «tabăra maștrilor»: Stamatiad, Sorbul, Carol Ardeleanu, Ludovic Dauș, Corneliu Moldovanu, Nae Davidescu, Ion Minulescu, Octav Desilla și alții. În aceeași direcție, dar tocmai lângă geamul dinspre Calea Victoriei îi vedem pe George Gregorian, Camil Petrescu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu. În dreapta intrării, lângă peretele cu multe geamuri, începând chiar de la ușă «... stă așa zisa generație nouă, sau ceata sălbaticilor», cum le zice Stamatiad scriitorilor mai tineri, și anume Anton Holban, Mircea Damian, Horia Roman, C. I. Vâlceanu, Șuluțiu, Crevedia, George-Doru Dumitrescu, Zaharia Stancu, iar lângă ei – adesea amestecându-se laolaltă – se formează «herghelia» celor mai tineri «sălbatici»: Vlaicu Bârna, Teodor Scarlat, Neagu Rădulescu, Victor Valeriu Martinescu, Silviu Lazăr, Virgil Gheorghiu, Pericle Martinescu, Salcia Râpă și alți tineri de pripas și de geniu”. Mai este însă o masă, în spate, cea a demnitarilor de tot soiul, oameni cu punga deschisă care au un rol important în viața Capșei.

Imaginea „birtului franțuzesc”, cum era numită cafeneaua, este completată și de viziunea lui Șerban Cioculescu redată de Emil Manu¹³: „La cafenea, care va să zică, spunea Arghezi, prostul nu rezistă. Așa este. La masa de cafenea, spuneam, se putea așeza oricine, chiar fără să se prezinte: era acceptat numai dacă știa să tacă, ba chiar adoptat dacă spunea o vorbă de duh: *Dignus est intrare*. Tovărășia specială a cafelei se caracteriza prin cea mai largă libertate de opinii, cu condiția ca ideea emisă să nu stârnească râsul general, prin stupiditatea ei. Un asemenea individ era de la sine expulzat, nu mai îndrăznește să apară a doua zi sau se dădea la fund, până se așternea uitarea pe boboroanța lui”. Ca atare, spațiul cafelei nu este accesibil oricui, acolo „Intra cine vrea și rămânea cine putea. Ca să devii clientul

¹⁰ Nicholas Buda, Buda, Nicholas, *Constantin Aronescu sau Ultima Boemă a Micului Paris*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2010, p. 37

¹¹ Victor Eftimiu, *Amintiri și polemici*, Editura Cultura Românească SAR, București, 1942, pp. 69-70

¹² Florentin Popescu, *Bucureștii cafelelor literare*, Editura DominoR, București, 2007, pp. 68-69 Apud Bogdan Amaru, “Cafeneaua cu genii și tutun” în *Vremea, Paști*, 1935

¹³ Emil Manu, Manu, Emil, *Cafeneaua literară*, Editura Saeculum I.O., București, 1997, p. 35

permanent al cafelei trebuia să știi să vorbești, să știi să ascuți și să știi să taci [...]. Nu era nevoie să fii orator ca să strălucești la cafea. Era destul să ai spirit percutant și concis. Ca să ascuți era de ajuns să ai controlul reflexelor și răbdarea necesară pentru a nu întrerupe zadarnic”¹⁴.

Unul dintre obișnuții cafelei era și Ion Barbu, matematicianul și scriitorul pentru care cafeaua reprezenta o a doua casă, inabordabil de multe ori, mereu aplecat asupra cursurilor de matematică sau asupra vreunei creații. De altfel, el este printre puținii care reușește să-și aducă soția în spațiul rezervat bărbaților. La fel ca și la Café de la Paix și Corso, poetul avea propria masă, atrăgând precum un magnet nume importante printre care Radu Boureanu, Adrian Rogoz, Oscar Lemnar, Vladimir Streinu, Șuli Gheorghiu sau matematicienii Ciorănescu și Onicescu. Alteori la masa sa se opreau poetul H. Bonciu (neagreat de Barbu), Paul Georgescu, Marcel Breslașu sau Crohmălniceanu. Însă prezența sa la Capșa este justificată prin faptul că acolo atât poetul-matematician Ion Barbu găsește atmosfera propice rezolvării problemelor, momentul fiind susținut și de nelipsita cafea, drogul fără de care munca e zadarnică. De aceea, orice rabat de la calitatea cafelei este repede sesizată de Barbu care nu ezită niciun moment să se revolte, reclamând acest lucru în condica de reclamații și sugestii a cafelei, textul fiind redat de Gerda Barbilian¹⁵ în volumul dedicat soțului său:

„«17.XI.1951 – Nu vin la cafea nici ca să fac afaceri, nici ca să stau de vorbă. Vin ca să-mi fac munca mea de matematician care are, din păcate, nevoie de excitantul cafelei. Mă costă bani și sănătate, dar nevoia e imperioasă. Filtrul care mi se servește uneori e o contrafacere. Desigur, apa dulceagă și neagră care se aduce sub acest nume nu face 200 de lei.

Declar că această neregulă, aplicată mie, pentru care cafeaua este un fel de cabinet de lucru, înseamnă pur și simplu sabotajiu.

Lucrez la un tratat de matematică (și în calitatea de scriitor la o traducere din Shakespeare).

Fac inovații pe funcționarii puțini scrupuloși, care-mi falsifică filtrul, de întârzierea muncii mele.

D. Barbilian

(scriitorul Ion Barbu) profesor la Universitatea «C.I. Parhon», membru al Uniunii Scriitorilor din R.P.R.»”.

În atmosfera capșistă deseori puteau fi văzuți Șerban Cioculescu, Ion Minulescu, Tudor Arghezi, Alexandru Theodor Stamatiad, Corneliu Moldovanu, Dimitrie Nanu, Victor Eftimiu. Nu se pot omite nici figurile lui Artur Enășescu sau Stan Palanca, Dimitrie Stelaru, Constant Tonegaru, Tudor George, George Mărgărit sau Theodor Păcă, cu toții însă știau să accepte sau să ironizeze apucăturile sau ticurile celorlalți.

Un loc aparte în atmosfera capșistă îl au I. Peltz și Mircea Damian, a cărui imagine este surprinsă de Bogdan Amaru în reportajul său, **Cafeaua cu genii și tutun**, publicat în ziarul *Vremea*, 1935: „vine zilnic la cafea, nepieptănat și morocănos. Cere un șvarț sau un pahar cu apă, aprinde o țigară și pe urmă scoate o coală mare din buzunarul de la piept, o întinde pe masă și se uită lung la ea. E planul de atac al lui Damian. În mijloc e desenat un pârmac, reprezentând pe autor. De la pârmac pleacă liniute în diverse direcții, oprindu-se la covrigii pozați pe hârtie, reprezentând persoanele care trebuie lovite cu pârmacul”.

Dintre clienții fideli ai localului se remarcă și imaginea lui Camil Petrescu, cel care mai bine de zece ani își bea cafeaua la Capșa, tăcut și închis, răsfoind gazetele vremii. Galeria

¹⁴ Emil Manu, *op. cit.*, p. 60

¹⁵ Gerda Barbilian, **Ion Barbu. Amintiri**, Editura Cartea Românească, București, 1979, p. 296

este completată de poetul George Gregorian, redactorul ziarului *Facla*, Nicolae Carandino, despre care Bogdan Amaru afirmă: „E una dintre cele mai simpatice figuri ale Capșei. Plin de talent și tinerețe, Carandino totodată intră în cafenea discret, ca o domnișoară. Bea ceai, tot așa de blond ca și el, citește gazetele și discută la infinit cu Camil Petrescu. Ori de câte ori vede vreun cunoscut, se ridică surâzător de pe canapea, salutând politicos, apoi se așează binișor să nu strice dunga pantalonilor sau să turtească gambeta”. Continuând lista, trebuie aduse în prim plan nume precum Al. T. Stamatiad, Alexandru Cazaban, „personaj bârfitor, gata să găsească nod în papură oricui intră sau iese din cafenea. Pacostea cea mare, însă, pentru confrăți e alta și ea vine atunci când prozatorul începe să povestească anecdote cu iepuri și coțofene, pe care le-a mai spus, dar a uitat”¹⁶ sau Al. O. Teodoreanu, cunoscut drept Păstorel prin faptul că degusta „păstoria” vinurile și provoca diverse dispute literare în preajma lor.

După 1955-1960 se transformă mai întâi în restaurant, apoi în cofetărie de lux, ce elimină din start clientela artistică și scriitoricească cu o situație materială mai slabă, astfel că artiștii care o frecventau s-au împărțit între Athénée Palace, cofetăria Nestor și Café de la Paix. Mai mult, împrejurările sociale și politice devin neprielnice multor scriitori de prestigiu (Radu Gyr, Tudor Arghezi, Vasile Voiculescu) care sunt arestați și condamnați sau puși sub interdicția de a mai edita volume sau publica în reviste.

În plan politic evenimentele se precipită, iar cel de-al doilea război mondial stinge treptat gloria ultimei cafenele literare de faimă mai ales după naționalizarea din 1948. Oprirea importului de cafea determină încheierea epocii șvarțului, care a fost înlocuit cu cafeaua turcească preparată din diverse surrogate, mei, năut, sâmburi de smochine, iar mai apoi cu Espresso-ul italian.

Bibliografie:

1. Arghezi, Tudor, “Capșa și capșismul”, în *Lumea*, an I, nr 21, 29 martie 1925
2. Baltazar, Camil, **Evocări și dialoguri literare**, Editura Minerva, București, 1974
3. Barbilian, Gerda, **Ion Barbu. Amintiri**, Editura Cartea Românească, București, 1979
4. Bârna, Vlaicu, **Între Capșa și Corso**, Editura Albatros, București, 2005
5. Bilciurescu, Victor, **București și bucureșteni de ieri și de azi**, Editura Paideia, București, 2003
6. Buda, Nicholas, **Constantin Aronescu sau Ultima Boemă a Micului Paris**, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2010
7. Crutzescu, Gheorghe, **Podul Mogoșoia – Povestea unei străzi**, Editura Meridiane, București, 1986
8. Eftimiu, Victor, **Amintiri și polemici**, Editura Cultura Românească SAR, București, 1942, pp. 69-70
9. Manu, Emil, **Cafeneaua literară**, Editura Saeculum I.O., București, 1997
10. Morand, Paul, **București**, Editura Echinoc, Cluj, 2000
11. Popescu, Florentin, **Bucureștii cafenelelor literare**, Editura DominoR, București, 2007
12. Popescu, Florentin, **O istorie anecdotică a literaturii române**, vol. I, Editura Saeculum I.O., Editura Vestala, București, 1999
13. Neagu Rădulescu, **Turnul Babel**, Editura Saeculum I.O., București, 1999
14. Vatamanu, Nicolae, **Odinioară, în București**, Editura Eminescu, București, 1975

¹⁶ Florentin Popescu, *O istorie anecdotică a literaturii române*, vol. I, Editura Saeculum I.O., Editura Vestala, București, 1999, p. 284